

Nr 169.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för utgivande av ersättning i vissa fall till strandägare för mistad fiskerätt m. m.; given Stockholms slott den 26 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

B. v. Stockenström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet von Stockenström:

Genom en den 22 juni 1928 (nr 183) utfärdad lag, som trädde i kraft den 1 juli samma år, har 3 § lagen den 27 juni 1896 (nr 42 s. 1) om rätt till fiske undergått sådan ändring, att varje svensk undersåte förklarats äga rätt att, med vissa undantag, i Göteborgs och Bohus samt Hallands län med rörlig redskap, vartill i förevarande fall hänföres jämväl mindre ålryssja, utöva fiske eller agntäkt vid annans strand. I anslutning till denna ändring i fiskerättslagen har den 22 juni 1928 utfärdats en sär-

skild lag (nr 184) om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt. Enligt sistsagda lag gäller, att, om ändringen i fiskerättslagen i något fall skulle medföra, att varje svensk undersåte erhåller rätt att utöva fiske med rörlig redskap, vartill även i detta fall hänföres jämväl mindre ålryssja, vid strand inom Göteborgs och Bohus eller Hallands län, där sådant fiske enligt äldre lag var förbehållet strandens ägare, ersättning av statsmedel skall i närmare angiven ordning kunna utgå för värdet av den förmån, som för strandägaren gått förlorad, därigenom att fisket blivit fritt, så ock för förlust, som av sådan anledning eljest må hava tillskyndats honom. Var rätten till fisket den 1 juli 1928 upplåten åt annan, skall även denne njuta ersättning för honom åsamkad skada. Vad sålunda i 1928 års ersättningslag stadgats om fiske skall enligt samma lag äga motsvarande tillämpning beträffande agntäkt.

Enligt en den 6 juni 1930 (nr 197) utfärdad lag, som trädde i kraft den 1 juli samma år, har 3 § fiskerättslagen ytterligare ändrats sålunda, att varje svensk undersåte förklarats berättigad att, med vissa undantag, vid Skånes västra kust utöva fiske eller agntäkt vid annans strand. Den 6 juni 1930 har därjämte genom en särskild lag (nr 198) angående utsträckt tillämpning av 1928 års ersättningslag förordnats, att vad i samma lag är stadgat för det fall, att fiske med rörlig redskap vid strand inom Göteborgs och Bohus eller Hallands län blivit fritt, jämväl skall äga tillämpning, såvitt sist berörda ändring i fiskerättslagen medför, att varje svensk undersåte erhåller rätt att utöva fiske eller agntäkt vid strand inom Skåne, där sådan rätt enligt äldre lag var förbehållen strandens ägare; dock att i avseende å fiske med fast redskap ersättning skall utgå allenast, där strandägaren, med uteslutande av andra fiskande, efter den 1 januari 1897 men före den 1 januari 1930 själv eller genom annan tillgodogjort sig sådant fiske.

Genom proposition till innevarande års riksdag nr 111 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till dels lag angående ändring av, jämte annat, 3 § fiskerättslagen dels ock lag angående ytterligare utsträckt tillämpning av 1928 års ersättningslag. Förstnämnda lagförslag innebär i huvudsak, att varje svensk undersåte skall berättigas att, med vissa inskränkningar, i Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Blekinge och Gotlands län inomskärs idka strömmingsfiske med garn (skötar). Denna lag har föreslagits skola träda i kraft den 1 juli 1932. Enligt förslaget till lag angående ytterligare utsträckt tillämpning av 1928 års ersättningslag skall förordnas, att vad i samma lag är stadgat för det fall, att fiske med rörlig redskap vid strand inom Göteborgs och Bohus eller Hallands län blivit fritt, jämväl skall äga tillämpning, såvitt den nu föreslagna ändringen i fiskerättslagen medför, att varje svensk undersåte erhåller rätt att utöva strömmingsfiske med garn (skötar) i fiskevatten inom Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Blekinge och Gotlands län, där så-

dan rätt enligt äldre lag var förbehållen strandens ägare; dock att ersättning skall utgå allenast, där strandägaren, med uteslutande av andra fiskande, efter den 1 januari 1897 men före den 1 januari 1932 själv eller genom annan tillgodogjort sig strömmingsfisket med garn.

Framställning om ersättning enligt 1928 års ersättningslag skall ske före den 1 juli 1933. Enligt 1930 års ersättningslag skall motsvarande framställning ske före den 1 juli 1935. I den nu föreslagna lagen om ytterligare utsträckt tillämpning av 1928 års ersättningslag är intagen bestämmelse, att framställning om ersättning, som där avses, skall ske före den 1 juli 1937.

Beträffande den i 1928 års ersättningslag stadgade ordningen för ersättnings utbekommande torde böra erinras om följande. Anspråk på ersättning skall framställas i inlaga, som ingives till Konungens Befallningshavande i det län, där stranden är belägen. När i rätt tid framställning om ersättning gjorts, åligger det Konungens Befallningshavande att ofördröjligen, jämte eget utlåtande, översända inlagan med därtill hörande handlingar till kammarkollegium, som har att avgiva yttrande, huruvida sådant fall är för handen, att ersättning bör utgå. Yttrandet skall genom Konungens Befallningshavandes försorg tillställas ersättningsökanden tillika med underrättelse om vad han har att iakttaga för anspråkets fullföljande. Har kammarkollegium förklarat, att ersättning bör utgå, skall frågan om ersättningens belopp prövas av tre i viss ordning utsedda skiljemän. Den, som ej nöjes med vad de flesta skiljemännen säga, äger draga frågan under rättens prövning, så framt han instämmer sin talan inom nittio dagar från det skiljemännens beslut tillställdes honom. Innefattar kammarkollegii yttrande, att ersättning icke bör utgå, äger sökanden påkalla rättens prövning av det väckta anspråket. Talan därom skall emellertid av sökanden instämmas inom nittio dagar från det nämnda yttrande kom honom till handa. Kostnaden för skiljemannaförrättning skall gäldas av kronan.

Vad angår frågan om statsverkets kostnader för gäldandet av ifrågavarande ersättningar meddelade chefen för justitiedepartementet vid föredragningen i statsrådet den 5 februari 1932 av förenämnda proposition nr 111, bland annat, att i ersättningar på grund av 1928 års ersättningslag dittills utbetalats omkring 40,000 kronor, vilket belopp avsett mistad fiskerätt inom Göteborgs och Bohus län och av länsstyrelsen i nämnda län utanordnats såsom förskottsmedel, ävensom att förslag till täckande av sagda förskott och den ytterligare ersättning, som intill nästa budgetårs utgång kunde ifrågakomma, senare torde underställas Kungl. Maj:t av chefen för jordbruksdepartementet.

Vissa kompletterande uppgifter hava sedermera genom jordbruksdepartementets försorg införskaffats från länsstyrelserna i de av 1928 och 1930 års ersättningslagar berörda länen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har meddelat, att ersättning hittills blivit av skiljenämnd bestämd i sex fall till sammanlagt 43,600 kronor, vartill komme kostnader för skiljenämndens ledamöter och sökandenas kostnader, 3,489 kronor 50 öre, tillhopa 47,089 kronor 50 öre. Av sistnämnda belopp hade länsstyrelsen redan utbetalat 44,644 kronor 50 öre. Kammarkollegium hade i ytterligare tre fall förklarat vederbörande berättigade till ersättning men ersättningsarnas belopp hade i dessa fall icke blivit bestämda av skiljenämnd. Ett ansökningsärende vore för närvarande beroende på kammarkollegii prövning. Anspråk på ersättning hade framställts i ytterligare åtta fall, men dessa ärenden hade ännu icke kommit i det skick, att de kunnat överlämnas till kammarkollegium. Ett fall, där strandägaren klandrat kammarkollegii beslut, enligt vilket ersättning icke skulle utgå, vore beroende på domstols prövning.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har meddelat, att anspråk på ersättning framställts hos länsstyrelsen i sju fall. Av dessa hade fyra fall prövats av kammarkollegium, som i tre fall förklarat sökandena berättigade till ersättning men i det fjärde fallet förklarat, att ersättning icke skulle utgå. Återstående tre fall hade ännu icke slutbehandlats av länsstyrelsen. I ett av de fall, där kammarkollegium förklarat sökandena berättigade till ersättning, hade inför skiljenämnden framställts yrkande om ersättning med 30,000 kronor. Länsstyrelsen vore böjd att antaga, att de i ekonomiskt avseende viktigaste ersättningsfrågorna för länets vidkommande vore väckta genom de redan hos länsstyrelsen gjorda ansökningarna.

Länsstyrelsen i Hallands län har meddelat, att någon framställning om ersättning hittills icke inkommit till länsstyrelsen. Från landsfiskalerna inom länet hade länsstyrelsen emellertid inhämtat, att anspråk på ersättning till ett belopp av sammanlagt omkring 55,000 kronor syntes komma att framställas från strandägare inom länet.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har meddelat, att något anspråk på ersättning hittills icke gjorts hos länsstyrelsen.

Departements-
chefen.

Genom de åren 1928 och 1930 vidtagna ändringarna i 3 § fiskerättslagen har varje svensk undersåte förklarats äga rätt att, med vissa undantag, vid rikets västra kust utöva fiske även vid annans strand, såvitt angår Göteborgs och Bohus samt Hallands län dock endast med rörlig redskap. Enligt den för årets riksdag framlagda propositionen om ytterligare ändring i nämnda paragraf m. m. förklaras vidare varje svensk undersåte berättigad att, med vissa inskränkningar, vid rikets östra kust från och med Uppsala län i norr till och med Blekinge län i söder samt vid Gotlands kust inomskärs idka strömmingsfiske med garn (skötar).

Den lagstiftning, som sålunda redan genomförts eller nu framlagts till genomförande, innebär i huvudsak allenast ett lagfästade av de regler för fiskets utövande, som sedan gammalt tillämpats. Den till grund för denna lagstiftning liggande utredningen har emellertid visat, att undantagsvis fall kunna föreligga, då strandägaren med andras uteslutande nyttjat fisket såsom honom ensam tillhörigt. De ifrågavarande lagstiftningsåtgärderna hava ansetts icke böra genomföras utan att strandägaren i dessa fall erhåller skäligt vederlag för den ekonomiska förlust, som tillskyndas honom genom att fisket förklaras fritt. Genom den år

1928 utfärdade lagen om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt samt den därtill anslutna, år 1930 utfärdade lagen angående utsträckt tillämpning av 1928 års ersättningslag och det nu framlagda förslaget till lag om ytterligare utsträckt tillämpning av samma lag har strandägarens rätt till ersättning i angivna fall gjorts till föremål för reglering.

De ersättningar, som må tillkomma strandägarna, skola utgå av statsmedel, och statsverket skall dessutom gälda kostnaderna för det skiljemannaförfarande, som stadgats beträffande prövningen av ersättningsarnas belopp. Med hänsyn till den ovisshet, som förelegat i avseende å frågan, om och i vilken utsträckning samt vid vilken tidpunkt krav på ersättning för mistad fiskerätt skulle komma att framställas från strandägarna, har anslag för bestridande av statsverkets kostnader i angivna hänseenden tidigare icke upptagits å riksstaten. Icke heller i riksstatsförslaget för nästa budgetår har något anslag för ändamålet uppförts eller beräknats. Nyligen har emellertid blivit upplyst, att numera i åtskilliga fall anspråk på ersättning framställts, samt att en länsstyrelse redan under förskottstitel utanordnat vissa belopp. I anledning härav får jag efter samråd med chefen för finansdepartementet förordna, att för ifrågavarande ändamål anslag för nästa budgetår äskas av riksdagen. Från detta anslag torde böra täckas dels nyssnämnda förskotterade belopp dels ock de ytterligare ersättningar jämte kostnader för skiljemannaförfarande, som kunna komma ifråga.

Vad angår storleken av det behövliga anslagsbeloppet föreligga icke fullt säkra utgångspunkter för en beräkning. Verkställda kalkyler giva emellertid vid handen, att anslaget, som torde böra erhålla karaktär av extra förslagsanslag, för nästa budgetår bör upptagas med 60,000 kronor. Enligt vad chefen för finansdepartementet meddelat, böra medel för ändamålet kunna göras tillgängliga å riksstatsförslaget.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till ersättning i vissa fall till strandägare för mistad fiskerätt m. m. för budgetåret 1932/1933 under nionde huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Allan Tigerschiöld.